

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АКБАШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

Акбаш ав.

№17

«05» декабрь 2016 ел

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр керту турында

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын жирле үзидарә турындагы Федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Акбаш авыл жирлеге Советы **каrar итте:**

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставына түбәндәге үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертергә:

1. «Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре» 5 маддәсендә:

1 өлешнең 20 пункттын һәм 3-4 өлешен үз көчен югалткан дип танырга;

2. «Авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының жирлекләренә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итүгә хокуклары» 6 маддәсенә 14 пункт өстәргә:

14) 2016 елның 23 июнендәге «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында»гы 182-ФЗ санлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

3. «Жирлек Советы депутаты статусы» 28 маддәсендәге 1 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1.1 Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы «Акбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарәсенә депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затының вәкаләтләре срогы биш ел тәшкил итә.»;

4. «Жирлек башлыгын сайлау тәртібе» 40 маддәсен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Акбаш авыл

жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы итеп үз составыннан сайлана.

5. «Жирлек башлыгы вәкаләтләре» 42маддәсенә 2 өләш өстәргә:

«2. Жирлек башлыгы түбәндәге вәкаләтләргә гамәлгә ашыруга вәкаләтле жирле үзидарә органын билгели:

- 1) муниципаль-шәхси партнерлык проектын гамәлгә ашырганда жирле үзидарә органнары эшчәнлеген координацияләүне тәмин итү;
- 2) муниципаль-шәхси партнерлык турында килешү төзү хокукына конкурс үткәрү өчен конкурс документларының гавами партнерлыгына Килештерү;;
- 3) муниципаль-шәхси партнерлык турындагы Килешүне гамәлгә ашыру мониторингын гамәлгә ашыру;
- 4) муниципаль-хосусый партнерлык турындагы Килешүне гамәлгә ашыру барышында гавами партнерларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауда ярдәм итү;
- 5) муниципаль-хосусый партнерлык турында төзелгән килешүләр реестрын алып бару;
- 6) муниципаль-хосусый партнерлык турында килешү турында мәгълүматның ачыклығын һәм үтемлелеген тәмин итү;
- 7) вәкаләтле органга муниципаль-шәхси партнерлык турында килешүне гамәлгә ашыру нәтижеләрен тәкъдим итү;
- 8) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыру.»;

6. «Башкарма комитет вәкаләтләре» 48 маддәсен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

1. Авыл жирлеге башкарма комитеты:

- 1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:
  - жирлек бюджеты проектын, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары проектларын төзи;
  - жирлек бюджетының үтәлешен тәмин итә, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программаларының үтәлешен оештыра;
  - жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш программаларының һәм планнарының үтәлеше турында отчет әзерли;
  - жирлекнең икътисад һәм социаль өлкәсе торышын характерлый торган статистик күрсәткечләр жыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына бирүне оештыра;
- 2) жирлек территориясендә муниципаль милек белән идарә итү, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:
  - жирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәте белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белән эш итү һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнгән очрақларда, жирлек Советы килешүенә (раславына) муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртиптә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр булдыра, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен биләп торган вазыйфадан азат итә;

- муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс ягыннан тәмин итүне һәм муниципаль йөкләмәне бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан үтәүне финанс ягыннан тәмин итүне гамәлгә ашыра, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны гамәлгә ашыра;

3) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли һәм тормышка ашыра, аларга карата таләпләр Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

- жирлек халкын элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте белән тәмин итү өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

- базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәмин итә;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслый һәм тормышка ашыра, жирлек чикләрендә муниципаль торак фонды булган күпфатирлы йортларга энергетика тикшерүен оештыра, энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру турында законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә ;

- коммуналь инфраструктура системасына тоташуга тарифларны, коммуналь комплекс оешмаларының тоташуга тарифларын, коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифларга өстәмәләренә, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләренә жайга сала;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә һәм авыл хужалыгы продукциясә, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтүдә ярдәм итә, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

4) мәдәният, спорт, балалар һәм яшьләр белән эшләү, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү өлкәсендә:

- халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлек территориясендә физик культура һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тудыра, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;;

- балалар һәм яшьләр белән эшләр чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- жирлек территориясендә законнар, дөүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары актлары үтәлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә органнарының һәм дөүләт вазыйфай затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хокукларын бозучы актларына карата шикаят бирә;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткәрүне тәэмин итә;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны әзерләү һәм үткәрүне, жирлек депутатын, жирлекнең сайлау органы әгъзасын, жирлекнең сайланулы вазыйфай затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник яктан тәэмин итә;;

- жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затларын, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларын, жирлек Советы депутатларын, муниципаль хезмәткәрләрен һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләрен һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра, Россия Федерациясенә Мәгариф турындагы законнарында һәм муниципаль хезмәт турындагы законнарда каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыра;;

- жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыруга, спорт, тамаша һәм башка массакүләм ижтимагый чаралар үткәргүгә бәйлә законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтүне тәэмин итә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

5) төзекләндерү өлкәсендә:

- көнкүреш калдыкларын һәм чүп-чар жыюны һәм чыгаруны оештыра;

- жирлек территориясен төзекләндерү (урамнарны яктырту, территорияләрен яшелләндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту) буенча эшчәнлекне оештыра;

- адреслар бирүне, адресларны үзгәртү, юкка чыгаруны, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципаль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирүне, мондый атамаларны үзгәртү, юкка чыгаруны, дөүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыруны гамәлгә ашыра;;

б) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары жирле үзидарэ органнарына тапшырылган аерым дэүлэт вэкалэтлэрен үтэү өлкэсендэ:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендэ жирле үзидарэ органнарына тапшырылган аерым дэүлэт вэкалэтлэрен гамэлгэ ашыра ;

- дэүлэт вэкалэтлэрен гамэлгэ ашыру өчен бирелгэн матди һәм финанс чараларын исэпкэ алып бара һәм тиешле файдалануны тээмин итэ;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгелэнгэн тэртиптэ тапшырылган дэүлэт вэкалэтлэрен гамэлгэ ашыру турында хисаплар тапшыра;

- жирлек Советы карарлары нигезендэ үзлэренэ тапшырылган аерым дэүлэт вэкалэтлэрен гамэлгэ ашыру өчен, жирлекнең жирле үзидарэ органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстэмэ файдалануны тээмин итэ;

7) башка вэкалэтлэр:

- жирлек башлыгы эшчэнлеген оештыру, хокукый, мэгълүмати, матди-техник һәм башка яктан тээмин итүне башкара;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тээмин итэ;

- жирлекнең жирле эһәмияттэге мэсьэлэлэрен хэл итү максатларында авыл жирлеге өчен эһәмиятле булган социаль эһәмиятле эшлэрне (шул исэптэн дежурлыкларны) ирекле нигездэ башкаруга гражданнырны жэлөп итү турында Карар кабул итэ һәм аларны үткэрүне оештыра;

- федераль законнар нигезендэ халыкара һәм тышкы икътисадый элемтэлэрне гамэлгэ ашыра;

- жирлекнең жирле эһәмияттэге мэсьэлэлэре буенча, законнар, элеге Устав, жирлек Советы карарлары белэн жирлек Советы яисэ башка жирле үзидарэ органнары вэкалэтлэреннэн тыш, башка вэкалэтлэрне гамэлгэ ашыра.

2. Башкарма комитет жирлекнең жирле эһәмияттэге мэсьэлэлэренэ кертелмэгэн мэсьэлэлэрне хэл итү буенча түбэндэге вэкалэтлэрне гамэлгэ ашыра:

- жирлек музейлары булдыра;

- жирлектэ нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамэллэр кыла;

- опека һәм попечительлек эшчэнлеген тормышка ашыруда катнаша;

- жирлек территориясендэ жирле милли-мэдэни мохтариатлэрнең хокукларын тормышка ашыру белэн бэйле эшчэнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

- Россия Федерациясе халыкларының милли-мэдэни үсешенэ һәм жирлек территориясендэ милләтара мөнэсэбэтлэр өлкэсендэ чараларны тормышка ашыруга ярдэм итэ;

- жирлек территориясендэ урнашкан муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэрне мобилизацион эзерлэү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнаша;

- муниципаль янғын сагы булдыра;

- 2016 елның 23 июнендәге «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында»гы [182-ФЗ санлы](#) Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра.

- туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тәмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтә.

- 1995 елның 24 ноябрәндәге «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 181-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтә;

- федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыра;

- гражданның социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак законнары нигезендә муниципаль торак фондының торак урыннарын бирә;

- жирлек территориясендә яшәүче хужасыз хайваннарны тоту һәм тоту чараларын гамәлгә ашыра".

3. Жирлекнең башкарма комитеты муниципаль контрольлекне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендә авыл жирлегә башкарма комитеты вәкаләтләренә керә:

1) Тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) жирле үзидарә органнарына гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре, мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә, жирлек башкарма комитеты органнарына йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юридик затларны, индивидуаль эшкуарларны тикшерүне оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә «дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрәндәге [294-ФЗ санлы](#) Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

7. «Муниципаль хокукый актлар эзерләү» турындагы 63 маддәсенә түбәндәге эчтәлекле 4,5 өлеш өстәргә:

«3. Жирлекне Татарстан Республикасының тиешле законы белән керткәндә, эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлегенә субъектлары өчен муниципаль норматив хокукый актларда элек каралган яңа яисә үзгәртә торган муниципаль норматив хокукый актлар проектлары жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган жайга салу йогынтысын Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә, моннан тыш, жирле үзидарә органнары тарафыннан жайга салу йогынтысын бәяләргә тиеш:

1) жирлек Советының жирле салымнар һәм жыемнар билгели, үзгәртә, туктатып тора, юкка чыгара торган норматив хокукый актлары проектлары;

2) жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукый актлары проектлары.

4. Муниципаль норматив хокукый актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләү эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлегенә субъектлары өчен артык вазыйфалар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә этәрә торган нигезләмәләренә, шулай ук эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлегенә субъектларының һәм жирле бюджетларның нигезсез чыгымнары барлыкка килүгә ярдәм итә торган нигезләмәләренә ачыклау максатларында үткәрелә.»

2. Әлегә карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен жиберергә.

3. Әлегә карарны Ютазы муниципаль районының «Акбаш авыл жирлегенә» мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә һәм Ютазы муниципаль районының рәсми сайтында Интернет мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырырга: <http://jutaza.tatarstan.ru>.

4. Әлегә карар рәсми халыкка житкерелгәннән соң үз көченә керә.

Акбаш авыл жирлегенә башлыгы

И. М. Миңнеханов